

Sygn. akt

III AUa 431/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **23 września 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska (spr.) SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **23 września 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o rentę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **23 lutego 2015 r.** sygn. akt **IV U 1282/14**

oddala apelację

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. przeliczył wnioskodawczyni K. N. od dnia 1 lutego 2014r. tj. od miesiąca, w którym wstrzymano wypłatę świadczenia, rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy stwierdzając dodatkowo, że renta ta przysługuje do dnia 31 stycznia 2017r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczynie domagała się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że stan jej zdrowia uniemożliwia jej podjęcie jakiejkolwiek pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2015 r., sygn. akt IV U 1282/14 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu dalszą wypłatę wnioskodawczynie K. N. renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy poczynając od dnia 1 lutego 2014 r., na okres 5 lat.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawczynie K. N. do 31 stycznia 2014r. pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 2 kwietnia 2014r. uznała, iż wnioskodawczynie jest częściowo zdolna do pracy na okres do dnia 31 stycznia 2017r.

Celem ustalenia okoliczności dotyczących stanu zdrowia wnioskodawczynie, Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii, internisty i psychologa.

Biegły internista rozpoznał u wnioskodawczynie nadciśnienie tętnicze i otyłość prostą. Według biegłego, schorzenia wnioskodawczynie K. N. nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy.

Biegli psychiatra i psycholog stwierdzili u K. N. upośledzenie umysłowe w dolnej granicy oraz objawy ograniczonych zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego. Nie stwierdzili choroby psychicznej w postaci psychozy. Według biegłych, schorzenia te w znaczny sposób zaburzają możliwości psychospołeczne opiniowanej. Biegli uznali wnioskodawczynię jako osobę całkowicie niezdolną do pracy wskazując, iż opiniowana nie odzyskała zdolności do pracy po dniu 31.01.2014r. Ich zdaniem, całkowita niezdolność do pracy jest okresowa na okres 5 lat.

W opinii uzupełniającej biegli stwierdzili, że są zgodni ze stwierdzeniem, iż „upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim nie ogranicza sprawności organizmu w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy”, niemniej w ich ocenie, u opiniowanej K. N. upośledzenie intelektu wraz z objawami nasilonych zaburzeń poznawczych prowadzi do niemożności skutecznego wykonywania pracy zawodowej. Stwierdzili u wnioskodawczynie zaburzenia funkcji poznawczych (na poziomie głębszym niż upośledzenie lekkie), które warunkują zdolność do możliwości wyuczenia się i prawidłowego wykonywania prac praktycznych.

W oparciu o poczynione ustalenia faktyczne Sąd pierwszej instancji, powołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) uznał, że wnioskodawczynie jest nadal całkowicie niezdolna do pracy. Sąd Okręgowy w całości podzielił opinie biegłych stwierdzając, że nie znalazł podstaw do zakwestionowania wyrażonego w nich stanowiska.

W podstawie prawnej orzeczenia Sąd powołał przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na przyjęciu, że wnioskodawczynie ma prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 lutego 2014 r. ZUS zarzucił oparcie wyroku na wadliwej opinii biegłych sądowych, którzy stwierdzili, że ze względu na występujące u wnioskodawczynie schorzenia, jest ona nadal całkowicie niezdolna do pracy, poczynając od 1 lutego 2014 r. na okres 5 lat.

Powołując się na stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS, organ rentowy zawniósł dopuszczenie dowodu z opinii biegłego specjalisty medycyny pracy, celem ustalenia, czy wnioskodawczynie jest całkowicie niezdolna do pracy. Zdaniem ZUS, odchylenia na podłożu organicznym stwierdzone w badaniach diagnostycznych muszą być

w orzekaniu oceniane łącznie za stanem psychicznym, a z kolei objawy kliniczne muszą być oceniane w kontekście możliwości zatrudnienia wnioskodawczynie.

W konsekwencji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołanie, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego jest niezasadna.

Stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy prawidłowo i wyczerpująco ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, jak również wszechstronnie rozważył zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy, a jego wnikliwa i bezstronna analiza zgodna jest z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Sąd odwoławczy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. W niniejszej sprawie nie zostały one skutecznie podważone, z uwagi na brak sformułowania w apelacji zarzutów naruszenia przepisów postępowania. Apelacja oparta została jedynie na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748 j.t.).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W myśl art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawczynie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a więc czy spełnia przesłanki do przyznania jej renty z tego tytułu.

Ustalenie czy odwołująca jest niezdolna do pracy przez Sąd może nastąpić wyłącznie w oparciu o opinię sporządzoną przez biegłych. Dowód z opinii lekarskiej w tej kategorii spraw jest więc dowodem koronnym, analizującym i sumującym przeciwstawne oceny prezentowane przez strony ("Dowód z opinii lekarza biegłego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych" SSN Beata Gudowska, Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych 2001 r., Nr 6, s. 8-12, tak też Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 9 grudnia 2014 r., III AUa 885/14).

W niniejszej sprawie w przedmiocie stanu zdrowia wnioskodawczynie, na etapie postępowania sądowego wypowiedziało się trzech biegłych specjalistów, w tym biegły psycholog oraz psychiatra. Według ich opinii wnioskodawczynie cierpi na upośledzenie umysłowe w dolnej granicy oraz objawy organicznych zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego, co czyni ją osobą nadal całkowicie niezdolną do pracy na okres 5 lat. W ich ocenie upośledzenie intelektu wnioskodawczynie wraz z objawami nasilonych zaburzeń poznawczych prowadzi do niemożności skutecznego wykonywania pracy zawodowej.

Sąd drugiej instancji, celem poczynienia ustaleń istotnie odbiegających od ustaleń dokonanych w postępowaniu w pierwszej instancji na podstawie opinii biegłego lekarza sądowego, powinien zasięgnąć dodatkowej opinii tego samego lub innych biegłych. Podkreślić przy tym należy, że o ewentualnym dopuszczeniu dowodu z opinii innego biegłego nie może decydować wyłącznie niezadowolony strona, lecz konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowej opinii lub co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość (por. wyrok SN 30.11.1999 r., II UKN 220/99, OSNP 2001 r., Nr 6, poz. 204, SA 25.06.2002 r., III AUa 811/02, OSA 2003 r., Nr 9, poz. 35, SN 04.08.1999 r., I PKN 20/99, OSNP 2000 r., Nr 22, poz. 807).

Kontrola opinii biegłego powinna polegać na sprawdzeniu prawidłowości - z punktu widzenia wymagań logiki i zasad doświadczenia życiowego, rozumowania przeprowadzonego w jej uzasadnieniu, które doprowadziło do wydania przez

biegłego takiej, a nie innej opinii (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15.06.1970 r., I CR 224/70, OSNCP, Biul. Sądu Najwyższego z 1971 r., nr 11, poz. 203). Sąd może ocenić opinie jedynie pod względem fachowości, logiczności i rzetelności. Nie może jednak nie podzielać merytorycznych poglądów biegłego, czy zamiast nich wprowadzać własne stwierdzenia (por. orz. Sądu Najwyższego z dnia 19.12.1990 r., I PR 148/90, OSP 1991 11-12, poz. 300).

Apelujący nie podniósł żadnych zarzutów w przedmiocie powyższych kryteriów oceny do wydanego w sprawie wyroku, mogących podważyć wiarygodność opinii biegłych sądowych, co do ustalenia, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

Opinię o stanie zdrowia wnioskodawczyni, sporządzoną przez biegłych psychiatrę i psychologa należało uznać za miarodajny i w pełni wiarygodny dowód. Opinia biegłych wydana została po zapoznaniu się przez biegłych z całą dostępną dokumentacją medyczną oraz po zbadaniu ubezpieczonej. Należy zauważyć, że już podczas badania psychologicznego w roku 2000 r. psycholog kliniczny stwierdził u wnioskodawczyni niedorozwój umysłowy umiarkowanego stopnia (znaczne upośledzenie umiejętności myślenia abstrakcyjnego oraz rozumienia i rozumowania) oraz możliwości występowania zmian organicznych o charakterze patologii OUN.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się jakichkolwiek nieprawidłowości przy wydawaniu przedmiotowych opinii biegłych i formułowaniu końcowych wniosków, dlatego też nie dostrzegł potrzeby powoływania kolejnego biegłego w postępowaniu przed Sądem II instancji. Tym bardziej, że odwołujący we wniesionej apelacji nie podniósł żadnych konkretnych zarzutów merytorycznych dotyczących treści ww. opinii, które wskazywałyby na uchybienia biegłych poczynione przy wydawaniu opinii oraz brak fachowości i bezstronności. Z tych też względów Sąd Apelacyjny pominął wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii specjalisty medycyny pracy.

Finalnie należy uznać, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie podniósł zarzutów, które mogłyby spowodować zmianę lub uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił wniesioną przez organ rentowy apelację jako bezzasadną, na podstawie art. 385 kpc.